Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2026/2468

2026 11 6

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2026/2468

2026 m. lapkričio 5 d.

kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/2881 taikymo taisyklės dėl nustatymo, kuri taršos dalis priskirtina kietųjų dalelių resuspensijai dėl žiemą smėliu arba druska barstomų kelių, metodikos techninių detalių ir valstybių narių teiktinos atitinkamos informacijos

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/2881 dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje ([1]), ypač į jos 17 straipsnio 4 dalį,

kadangi:

(1) Direktyva (ES) 2024/2881 nustatomi oro kokybės standartai ir oro kokybės stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimai, kuriais siekiama užtikrinti aukšto lygio žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugą;

(2) Direktyva (ES) 2024/2881 valstybėms narėms leidžiama netaikyti pareigos rengti oro kokybės planą zonoms, kuriose kietųjų dalelių (KD_{10}) ribinių verčių viršijimas priskirtinas kietųjų dalelių resuspensijai dėl žiemą smėliu arba druska barstomų kelių, su sąlyga, kad buvo imtasi pagrįstų priemonių tokiai KD_{10} koncentracijai sumažinti;

(3) Direktyvoje (ES) 2024/2881 numatyta galimybė vertinant atitiktį oro kokybės ribinėms vertėms išskaityti kelių barstymui smėliu arba druska žiemą priskirtiną taršos dalį, prisidedančią prie KD_{10} ribinių verčių viršijimo. Tokios taršos dalies išskaitymas neturi sutrukdyti valstybėms narėms imtis veiksmų jos poveikiui sveikatai mažinti;

(4) pagal Direktyvą (ES) 2024/2881, Komisija turi pateikti technines detales apie tai, kaip nustatyti, ar viršijimą lėmė kietųjų dalelių resuspensija dėl žiemą smėliu arba druska barstomų kelių, taip pat dokumentų ir įrodymų, kuriuos reikia pateikti, detales. Esama įvairių metodikų, kuriomis galima įrodyti, kad viršijimas susijęs su kietųjų dalelių resuspensija po barstymo smėliu arba druska žiemą, ir tikėtina, kad ateityje jos keisis. Todėl tikslinga pateikti technines detales apie tai, kaip nustatyti ir kiekybiškai įvertinti resuspenduotų dulkių dalį, nepriklausomai nuo to, kokie metodai ir metodikos naudojami, su sąlyga, kad jie atitinka tam tikrus principus, kuriais užtikrinamas jų patikimumas. Techniniame pagalbiniame dokumente dėl nustatymo, kuri oro taršos dalis priskirtina kietųjų dalelių resuspensijai dėl žiemą smėliu arba druska barstomų kelių, pagal Direktyvą (ES) 2024/2881 ([2]) atsižvelgiama į dabartinę geriausią valstybių narių taikomą praktiką;

(5) šiame sprendime nustatytos priemonės atitinka Aplinkos oro kokybės komiteto nuomonę,

([1]) OL L, 2024/2881, 2024 11 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2881/oj.

([2]) „Kietųjų dalelių resuspensijai dėl žiemą smėliu arba druska barstomų kelių priskirtinos oro taršos dalies nustatymas“ – techninis pagalbinis dokumentas dėl nustatymo, kuri oro taršos dalis priskirtina kietųjų dalelių resuspensijai dėl žiemą smėliu arba druska barstomų kelių, pagal Direktyvą (ES) 2024/2881, 2026 m. lapkričio mėn., ISBN 978-92-68-44150-3.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:

1) barstymas smėliu žiemą – mineralinių medžiagų paskleidimas ant kelio paviršiaus sukibimui užtikrinti;

2) barstymas druska žiemą – druskos, sūrymo arba druskos tirpalo paskleidimas ant kelio paviršiaus sukibimui užtikrinti;

3) resuspenduotos dalelės – ant kelio paviršiaus arba šaligatvio susikaupusios kietosios dalelės, kurios dėl eismo arba vėjo vėl pasklinda į orą;

4) stambiosios kietosios dalelės, arba stambiosios KD, – skirtumas tarp aplinkos oro KD_{10} ir $KD_{2,5}$ koncentracijų;

5) stambiųjų KD frakcijos apskaičiavimo metodas – metodas, pagal kurį 50 % stambiųjų kietųjų dalelių frakcijos priskiriama barstymui smėliu žiemą;

6) barstymo smėliu arba druska žiemą vertinimo diena – kalendorinė diena, kurią Direktyvos (ES) 2024/2881 I priede nustatyta paros KD_{10} ribinė vertė ėminių ėmimo vietoje viršijama ir dėl kurios valstybė narė siekia įrodyti, kad viršijimas priskirtinas kietųjų dalelių resuspensijai dėl žiemą smėliu arba druska barstomų kelių.

2 straipsnis

Principai, pagal kuriuos nustatoma taršos dalis dėl barstymo smėliu arba druska žiemą

Siekdamos įrodyti, kad KD_{10} ribinių verčių viršijimas priskirtinas kietųjų dalelių resuspensijai dėl barstymo smėliu arba druska, valstybės narės laikosi šių principų:

a) pateikia patikimus įrodymus, kad viršijimą lėmusi taršos dalis gali būti vienareikšmiškai priskirta barstymui smėliu arba druska žiemą;

b) pateikia pakankamai tikslų ir patikimą kiekybinį taršos dalies, priskirtos barstymui smėliu arba druska žiemą, įvertį, atitinkantį ribinės vertės vidurkinimo laikotarpį;

c) įrodo, kad ėminių ėmimo vieta, kurioje nustatoma taršos dalis, yra reprezentatyvi teritorijai, kuriai barstymas smėliu arba druska žiemą daro poveikį;

d) pateikia pakankamai įrodymų, kad taikytos pagrįstos priemonės su resuspenduotomis dalelėmis susijusiai KD_{10} koncentracijai mažinti;

e) pateikia pakankamai informacijos apie metodą, taikomą taršos daliai dėl barstymo smėliu arba druska žiemą nustatyti.

3 straipsnis

Dienų, kuriomis gali susidaryti taršos dalis dėl barstymo smėliu arba druska žiemą, nustatymas

1. Valstybės narės, laikydamosi 2–5 dalių, nustato dienas, kuriomis gali susidaryti taršos dalis dėl barstymo smėliu arba druska žiemą.

2. Valstybės narės barstymui smėliu žiemą priskirtinus resuspensijos epizodus nustato tada, kai žiemos sezonu iki vertinimo dienos smėliu buvo barstyta bent vieną kartą, įvertinusios įrodymus, pagrindžiančius, kad vertinimo dieną dar buvo likę barstant naudotos medžiagos ir ji galėjo būti resuspenduota.

3. Valstybės narės barstymui druska žiemą priskirtinus resuspensijos epizodus nustato atsižvelgdamos į tai, kada iki vertinimo dienos žiemos sezonu toje teritorijoje paskutinį kartą buvo barstyta druska, taip pat į temperatūrą, kritulius ir kelių sąlygas laikotarpiu nuo barstymo druska iki vertinimo dienos.

4. Valstybės narės barstymui smėliu arba druska žiemą priskirtinus resuspensijos epizodus nustato atsižvelgdamos į:

a) ėminių ėmimo vietos artumą teritorijai, kurioje buvo barstyta druska arba smėliu;

b) galimą tolimųjų pernašų poveikį KD_{10} koncentracijai;

c) vertinimo dieną buvusį kelio paviršiaus sausumą, įrodytą meteorologiniais stebėjimais arba kita tinkama metodika.

5. Valstybės narės įrodo, kad jokie kiti šaltiniai reikšmingai neprisidėjo prie barstymui smėliu arba druska žiemą priskirtinų resuspensijos epizodų arba prie padidėjusios KD_{10} koncentracijos.

4 straipsnis

Taršos dalies dėl barstymo smėliu arba druska žiemą kiekybinis įvertinimas

1. Valstybės narės kiekybiškai įvertina taršos dalį dėl barstymo smėliu arba druska žiemą, taikydamos tinkamą metodą, atitinkantį 2 straipsnio b punkte nustatytą principą ir šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus.

2. Jeigu reikiamų duomenų ir informacijos nėra, kad būtų galima taikyti kitus tinkamus metodus taršos daliai dėl barstymo smėliu žiemą kiekybiškai įvertinti, valstybės narės gali taikyti stambiųjų KD frakcijos apskaičiavimo metodą. Jei valstybės narės taiko stambiųjų KD frakcijos apskaičiavimo metodą – atskirai arba kartu su kitais metodais – jos užtikrina, kad:

a) apskaičiuota stambiųjų KD frakcija yra didesnė nei stambiųjų KD frakcija tose ėminių ėmimo vietose, kurioms kelių barstymas smėliu žiemą įtakos neturi, o $KD_{2,5}$ ir KD_{10} santykis būtų lygus 0,5 arba mažesnis;

b) KD_{10} ir $KD_{2,5}$ ėminiai būtų imami ir matuojami toje pačioje ėminių ėmimo vietoje ir tuo pačiu ar lygiaverčiu metodu arba, jei toje pačioje ėminių ėmimo vietoje $KD_{2,5}$ matavimų duomenų nėra, $KD_{2,5}$ koncentracija būtų įvertinama naudojant $KD_{2,5}$ ir KD_{10} santykį panašioje ėminių ėmimo vietoje;

c) vertinimo teritorijoje nebūtų naudojamos dygliuotosios padangos arba jos sudarytų ne daugiau kaip 1 % visų naudojamų padangų.

3. Jei valstybės narės taršos daliai dėl barstymo druska žiemą kiekybiškai įvertinti taiko cheminės analizės metodą – atskirai arba kartu su kitais metodais – jos užtikrina, kad:

a) būtų prieinama informacija apie naudojamos druskos cheminę sudėtį;

b) KD_{10} ėminiai ėminių ėmimo vietoje, kuriai turi įtakos barstymas druska žiemą, arba ėminių ėmimo vietoje, kuriai būdingos panašios charakteristikos, būtų imami kiekvieną poveikio dieną ir analizuojami pagal taikomą pamatinį metodą arba bet kurį lygiavertį metodą;

c) kiekvieną poveikio dieną būtų taikomi tinkami skaičiavimo metodai barstomų medžiagų koncentracijai nustatyti.

4. Taršos dalis dėl barstymo smėliu arba druska žiemą nustatoma kiekvienoje atitinkamoje ėminių ėmimo vietoje kiekvieną vertinimo dieną ir išreiškiama $\mu g/m^3$.

Matavimais arba modeliavimu gauti duomenys, naudojami tam, kad būtų galima kiekybiškai įvertinti barstymui smėliu arba druska žiemą priskirtiną taršos dalį, turi atitikti atitinkamus Direktyvos (ES) 2024/2881 V priede nustatytus duomenų kokybės tikslus.

Jei negalima įrodyti, kad pakoreguota dienos KD_{10} koncentracija yra mažesnė už taikytiną paros ribinę vertę, viršijimas šio sprendimo tikslais nėra laikomas priskirtinu barstymui smėliu arba druska žiemą.

5. Valstybės narės gali laikyti, kad Direktyvos (ES) 2024/2881 I priede nustatytos 1 dienos vidurkinimo laikotarpio KD_{10} ribinės vertės (toliau – paros KD_{10} ribinė vertė) viršijimas yra priskirtinas barstymui smėliu arba druska žiemą, jeigu paros KD_{10} koncentracija, iš kurios išskaityta taršos dalis dėl barstymo smėliu arba druska žiemą, (toliau – pakoreguota paros KD_{10} koncentracija) atitinkamomis dienomis neviršija paros KD_{10} ribinės vertės.

6. Valstybės narės gali laikyti, kad Direktyvos (ES) 2024/2881 I priede nustatytos kalendorinių metų vidurkinimo laikotarpio KD_{10} ribinės vertės (toliau – metinė KD_{10} ribinė vertė) viršijimas yra priskirtinas barstymui smėliu arba druska žiemą, jei pakoreguota metinė KD_{10} koncentracija atitinkamais kalendoriniais metais neviršija metinės KD_{10} ribinės vertės.

Skaičiuodamos pakoreguotą metinę KD_{10} koncentraciją, valstybės narės naudoja pakoreguotas paros KD_{10} koncentracijas ir, nustačiusios barstymo smėliu arba druska žiemą poveikį konkrečiai dienai, paros KD_{10} vertės iš viršijimo statistinių duomenų nepašalina.

7. Procedūros, pagal kurias išskaitoma taršos dalis dėl barstymo smėliu arba druska žiemą, yra taikomos atskirai kiekvienoje ėminių ėmimo vietoje, o apskaičiuotos KD_{10} koncentracijos laikomos reprezentatyviomis atitinkamos ėminių ėmimo vietos erdvinio reprezentatyvumo teritorijai.

Jei rezultatai turi būti taikomi kitokiu erdviniu mastu nei ėminių ėmimo vietos erdvinio reprezentatyvumo teritorija, aplink atitinkamą ėminių ėmimo vietą gali būti nustatyta reprezentatyvi teritorija, atsižvelgiant į specifines šaltinio charakteristikas ir skirtingus žiemą barstomo smėlio arba druskos komponento pasklidimo būdus.

5 straipsnis

Pagrįstų priemonių KD_{10} koncentracijai mažinti taikymas

Valstybės narės pateikia Komisijai įrodymus, kad KD_{10} koncentracijai, susijusiai su resuspenduotomis dalelėmis, atsiradusiomis dėl barstymo smėliu arba druska žiemą, mažinti taikytos pagrįstos priemonės, tokios kaip optimizuoti smėlio arba druskos barstymo praktiniai būdai, sniego šalinimas, kelių priežiūra, dulkių surišimas ir gatvių valymas.

Valstybės narės pirmoje pastraipoje nurodytus įrodymus pateikia techninių ataskaitų forma pagal priedą.

6 straipsnis

Dokumentavimas

Valstybės narės dokumentuoja metodą, taikytą siekiant įrodyti, kad viršijimo atvejai nulemti dėl barstymo smėliu arba druska žiemą atsiradusių resuspenduotų dalelių. Tuo tikslu jos teikia Komisijai technines ataskaitas pagal priedą.

7 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2026 m. lapkričio 5 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

PRIEDAS

Informacija, kurią reikia pateikti techninėje ataskaitoje

A. **Tikslas ir aprėptis**

1. ataskaitiniai metai;

2. techninės ataskaitos tikslo nurodymas, darant nuorodą į Direktyvos (ES) 2024/2881 17 straipsnio taikymą.

B. **Kompetentinga institucija ir įstaiga:**

1. valstybė narė;

2. kompetentingos institucijos ar paskirtosios įstaigos pavadinimas;

3. kompetentingos institucijos arba paskirtosios įstaigos vaidmens ir dalyvavimo aprašymas.

C. **Barstymui smėliu arba druska žiemą priskirtinų viršijimo atvejų aprašymas:**

1. sąrašas zonų, kurioms ataskaitiniais metais padarė poveikį taršos dalis, susijusi su taikomų oro kokybės standartų viršijimu dėl barstymo smėliu ir druska žiemą;

2. ėminių ėmimo vietos, kurioms padarė poveikį taršos dalis, priskirtina barstymui smėliu arba druska žiemą;

3. išmatuotų paros KD_{10} ribinės vertės viršijimų skaičius;

4. informacija apie KD_{10} šaltinius paveiktose zonose;

5. paros KD_{10} koncentracija prieš išskaitant taršos dalį dėl barstymo smėliu arba druska žiemą ir ją išskaičius visose vertinimo vietose ir teritorijose;

6. apskaičiuotas paros KD_{10} ribinės vertės viršijimų skaičius, išskaičius taršos dalį dėl barstymo smėliu arba druska žiemą;

7. metinė KD_{10} koncentracija prieš išskaitant taršos dalį dėl barstymo smėliu arba druska žiemą ir ją išskaičius visose vertinimo vietose ir teritorijose (jei aktualu).

D. **Procedūros, pagal kurią nustatoma taršos dalis dėl kietųjų dalelių resuspensijos dėl barstymo smėliu arba druska žiemą, aprašymas:**

1. metodo, taikyto nustatant ir kiekybiškai įvertinant taršos dalį dėl barstymo smėliu arba druska žiemą, aprašymas;

2. aprašymas, kaip taršos dalies nustatymo metodui buvo taikomi 2 straipsnyje nustatyti principai;

3. informacija apie taikytų metodų kokybės kontrolę ir kokybės užtikrinimą ir nuorodos į pagrindines metodines ataskaitas;

4. neapibrėžties analizė, susijusi su kiekybiniu įvertinimu, aiškiai atspindinti paklaidą, pasikliautinuosius intervalus ar visas kitas svarbias statistines priemones kiekybinio įvertinimo tikslumui ir patikimumui užtikrinti.

E. **Įrodymai, kad viršijimo atvejus lėmė kietųjų dalelių resuspensija dėl barstymo smėliu arba druska žiemą:**

1. datų, kuriomis nustatyti barstymui smėliu arba druska žiemą priskirtini resuspensijos epizodai, sąrašas, įskaitant įrodymus, kaip tos datos nustatytos;

2. tai, kad prieš atitinkamą viršijimą buvo atliekamas barstymas smėliu arba druska žiemą;

3. patvirtinimas, kad atitinkamo viršijimo dieną kelio paviršius buvo sausas;

4. informacija apie kitus KD_{10} šaltinius, įskaitant taršą iš gamtinių šaltinių, prisidedančią prie KD_{10} koncentracijos padidėjimo.

F. **Įrodymai, kad buvo imtasi pagrįstų priemonių KD_{10} koncentracijai sumažinti:**

1. praktinių būdų, taikytų siekiant sumažinti KD_{10} koncentraciją žiemą barstant kelius smėliu arba druska ir po tokio barstymo, sąrašas ir glaustas aprašymas.